

Управління культури і туризму Сумської обласної облдержадміністрації
Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М. Островського

«Я довго в світі бранкою була»

**Попереджувальна довідка
до 50-річчя від дня народження
поетеси Людмили Ромен**

Суми – 2009

Відома українська поетеса Людмила Ромен (Шевченко Людмила Валентинівна) народилася 28 січня 1959 р. в м. Ромни Сумської області в робітничій сім'ї. Навчалася в Роменській середній школі № 11 (яку закінчила в 1976 р.) та в музичній школі, де дівчині пророкували майбутнє піаністки. Однак через хворобу про професію піаністки довелося забути, тож здобула фах бухгалтера. Однак відчувши потяг до написання музики, вступила до Сумського культосвітнього училища на диригентсько-хорове відділення, яке закінчила в 1983 р. Працювала контролером-оператором обчислювальної техніки, концертмейстером, бухгалтером, викладачем Низівської музичної школи. Та яку б професію не обирала, про поезію не забувала ніколи. Перші вірші друкувала в районній газеті, ще будучи школяркою. Поетичну майстерність набувала в обласному літературному об'єднанні «Зажинок». Систематично друкуватися почала з 1985 р., публікувалась у місцевих та всеукраїнських виданнях, у колективних збірках. До своїх віршів пише музику і є виконавицею власних пісень.

У 1994 році в сумському видавництві «Слобожанщина» вийшла перша збірка поетеси «На вітрянім вогні». Своєю поезією авторка утверджує давню істину, що лише національне мистецтво є первинним, справжнім, зрозумілим. І досить окреслено, чітко висловлює своє громадянське кредо:

*У рідному слові, у пісні зіллюся,
Тепер нероздільна з тобою, мій край!
Із вітром чужим, як з мечем, я борюся,
За страчену пісню Марусі Чурай.*

Поряд із громадянським джерелом у поезії Людмили Ромен життєдайно б'ють й інші мотиви. Зокрема, розлога і різнопланова інтимна лірика:

*Любов свою нікуди не ховаю.
Хай світить всім, а не лише мені.
Живу отак – на вітрянім вогні,
Щодня і душу, й серце обпікаю.*

Та інтереси молодої поетеси не обмежуються лише творчістю. У 1996 р. Людмила Ромен стала одним з організаторів і засновників місцевих патріотичних громадських організацій Союзу українок та обласної організації Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги, яку й очолює з 1999 року. Вона є одним з авторів збірки наукових праць «Олександр Олесь. Творча спадщина і сучасність» (вийшла у видавництві «Козацький вал» у 1999 р.).

У 2001 році була прийнята в члени Національної спілки письменників України. Працює відповідальним секретарем обласної організації НСПУ. У 2003 р. стала лауреатом премії літературного конкурсу Світової федерації українських жіночих організацій ім. Марусі Бек. Крім того, Людмила Валентинівна є членом ще двох національних спілок: Спілки майстрів народного мистецтва та Асоціації діячів естрадного мистецтва України.

У 2006 році в сумському видавництві «Мрія-1» вийшла нова книга вже досить відомої поетеси «Вірю. ПроСТО тріолети». Любов'ю до рідного краю, національною спрямованістю духу і світогляду пронизані всі чотири розділи книги. Тут в одному жанрі зібрано найширшу палітру різнопланових тем, що привертає увагу і викликає зацікавленість читача. Добірка віршів написана у досить незвичному для читача і досить складному жанрі тріолетів. Автор розмірковує про історію становлення та розвиток українства як нації, як планетарного світогляду. Її надзвичайно турбують процеси, які відбуваються в українському суспільстві. Відгомін помаранчевої революції вилився в розділ «Політ-СНІД». Ось рядки з вірша «Перелицьована епоха»:

*Знов у глухім куті.
На старий крій нова епоха.
За помаранчевою шторою
Кричать уламки крил
Ізношені підкови серця.
Коні болю мчать згори.
Знов зирить тінь з кутка.
На старий крій нова епоха.
Чи посвітлішало чоло народу? –
Анітрохи.*

У книзі сто віршів, і всі виконані у формі тріолету. Тріолети Л. Ромен читаються захоплююче, цікаво, на одному подихові – забуваєш, що перед тобою суцільна тріолетова форма. А це вже ознака високої майстерності авторки і ненадуманості тем, піднятих у віршах.

Тріолети у Ромен, як правило, класичного зразка: восьмирядкова строфа, перший рядок повторюється тричі (ще 4-м і 7-м рядком), другий – двічі (ще й 8-м), у певному порядку вживаються й рими. Написати сто таких речей – потрібна неабияка віртуозність. Поетеса подекуди ще й ускладнює собі завдання, скажімо, в тріолеті «Від обману» усі слова починаються на літеру «О». А цілий цикл «Себе стомила смутком» – на «С». І це не видається штукарством, лише засвідчує невичерпні можливості нашої мови, коли за справу береться філігранний майстер. Вчитаймося:

*Сто сонць світанком сипоне сніг суму,
Січневих скрипів-строф стоятиме стіна.
Се самоспалення себе. Сльозить струна.
Сто сонць світанком сипоне сніг суму.*

Маємо той приклад, коли форма вірша тріумфує над змістом, і навпаки; коли звукопис загострює думку, мов скальпель. Це і є справжня, висока поезія. Людмила Ромен має досить і таланту, і впертості, і відповідальності перед своїм призначенням Поета, аби дорогу до тієї мети долати впевнено і мужньо.

Творить Людмила Ромен і на крилах другої своєї музи – музичної. У її доробку більше 30 фортепіанних творів, 16 партитур для хору, більше сотні пісень, як на власні слова, так і на тексти О. Ольжича, О. Теліги, М. Вороного, В. Симоненка, Н. Степули, М. Вінграновського, Д. Нитченка. Поклала на ноти і вірші поетів-земляків: О. Олеся, М. Данька, О. Вертіля, Т. Герасименко, А. Гризуна та багатьох інших.

Кожний день її – у творчості та боротьбі:

*Я – та, що не ховалася на піч від Світу,
Я не відсиджувалася, коли громи
Трощили Душу України. Крила вітер
Сердито рвав не раз, та вирвати не зміг.*

Література

1. **Ромен Л.** Білий лебідь – лебідь чорний: Волхвема / Л. Ромен – Суми, Мрія-1, 2005. – 272 с.
2. **Ромен Л.** Величальна Сумщині: Вірш / Л. Ромен // Слобожанщина. Альманах літераторів Сумщини. Випуск дев'ятий. – Суми, 2004. – С. титульна, с. 23-26.
3. **Ромен Л.** Вірую: ПроСТО тріолети: поезії / Л. Ромен. – Суми: Мрія-1, 2006. – 112 с.
4. **Ромен Л.** Глухів: Вірш / Л. Ромен // Слобожанщина. Альманах літераторів Сумщини. Випуск третій. – Суми, Мрія-1 ЛТД, 1997. – С. 64.
5. **Ромен Л.** Горобина ніч: Поезії / Л. Ромен // Тороки. – Суми, 1996. – С. 44-52.
6. **Ромен Л.** Грім: Волхвема: (Філософсько-любівні цикли). – Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2006. – 214 с.
7. **Ромен Л.** До мови. Кохати Вас!: Поезії / Л. Ромен // Слобожанщина. Альманах літераторів Сумщини. Випуск дванадцятий. – Суми, Мрія-1, 2007. – С. 25.
8. **Ромен Л.** Лебідь білий, лебідь чорний...: Уривки з поеми. Тріолети. Поезії / Л. Ромен // Слобожанщина. Альманах літераторів Сумщини. Випуск восьмий. – Суми, Мрія-1 ЛТД, 2002. – С. 11.
9. **Ромен Л.** Мовчать дерева роду...: Поезії / Л. Ромен – Суми: Козацький вал, 1999. – 33 с.
10. **Ромен Л.** На вітрянім вогні: Поезії / Л. Ромен. – Суми: Слобожанщина, 1994. – 96 с.
11. **Ромен Л.** Поезії / Л. Ромен // Слобожанщина. Альманах літераторів Сумщини. Випуск десятий. – Суми, 2005. – С. 36-41.
12. **Ромен Л.** Вертаю вірою тобі!: Вірші (ронделі) / Л. Ромен // Сумщина. – 2006. – № 84. – С. 3.
13. **Ромен Л.** Замовляння: Вірш / Л. Ромен // Сумщина. – 2006. – № 28-29. – С. 9.
14. **Ромен Л.** «Прошу любити...»: Вірш про Суми / Л. Ромен // Суми і сумчани. – 2005. – № 39. – С. 12.
15. **Ромен Л.** Свіча пам'яті Володимира Затулівітра / Л. Ромен // Літературна Україна. – 2004. – 29 квітня. – С. 1.

16. **Ромен Л.** Слово про Україну. Поезії / Л. Ромен // Суми і сумчани. – 2003. – № 34. – С. 6.
17. **Ромен Л.** «...Хочеться бути дощиком літа»: Поезії / Л. Ромен // Сумщина. – 2004. – № 12. – С. 4.
18. **Ромен Л.** «Я народилася в Ромні серед зими...»: Вірш / Л. Ромен // Сумщина. – 2004. – № 140. – С. 6.

Про неї

1. **Балаян В.** Возвращение к истокам: О книге Л. Ромен «Білий лебідь – лебідь чорний» / В. Балаян // Ярмарок. – 2006. – № 13. – С. 6.
2. **Беляєв О.** «Та, що оспівує сонце» / О. Беляєв // Новина. – 2001. – 9 серпня.
3. **Гризун А.** Художня реставрація епохи: Про збірку Людмили Ромен «Білий лебідь – лебідь чорний» / А. Гризун // Сумщина. – 2005. – № 107. – С. 4.
4. **Коршунова А.** Навпростець до серця: (Життя і діяльність Людмили Ромен – члена Нац. спілки письменників, поетеси, композитора; видання її нової збірки поезій – "Грім") / А. Коршунова // Суми і сумчани. – 2008. – № 17. – С. 12.
5. **Людмила Ромен:** Біографія та твори («Глухів», «Диптих», «Тріолети») // Письменники Сумщини – 2005. – Суми: Мрія-1, 2005. – С. 168-177.
6. **Позняк О.** Ромен-цвет / О. Позняк // Господарь. – 1999. – 4 березня.
7. **Хвостенко Г.** "Сто сонць" Людмили Ромен: (Нова збірка сумської поетеси "Вірую. ПроСТО тріолети" щойно з'явилася в крамницях) / Г. Хвостенко // Сумщина. – 2007. – № 62. – С. 4.
8. **Хвостенко Г.** «Я довго в світі бранкою була...» [Вийшла з друку книга поезій Людмили Ромен «Білий лебідь – лебідь чорний»] / Г. Хвостенко // Слово просвіти. – 2006. – № 4. – С. 11.
9. **Шевченко О.** "Серцевідлуння": (Так називається один з розділів нової збірки поезій Л. Ромен "Вірую", яка нещодавно побачила світ у видавництві "Мрія") / О. Шевченко // Суми і сумчани. – 2007. – № 42. – С. 12.

Склала
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний набір

Курносова Н.Ю.
Тогобіцька Л.М.
Курносова Н.Ю.